

Bruselj, 18. november 2022
(OR. en)

14868/22

LIMITE

TELECOM 468
DIGIT 211
CYBER 372
COMPET 911
EDUC 389

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	14774/22
Zadeva:	Digitalne spretnosti za digitalno desetletje – orientacijska razprava

Danes je jasno, da vsi Evropejci in Evropejke niso popolnoma samozavestni pri opravljanju dejavnosti na spletu in z digitalnimi napravami. Po zadnji izdaji indeksa digitalnega gospodarstva in družbe¹ ima le **54 % evropskega odraslega prebivalstva osnovne digitalne spretnosti**. Obstajajo tudi **velike razlike** med različnimi državami članicami, pa tudi med različnimi segmenti prebivalstva. Da bi zagotovili vključenost celotne družbe v digitalno preobrazbo, je nujno zagotoviti, da **nihče ni zapostavljen brez pravih digitalnih spretnosti**.

¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>

Evropski svet je v **sklepih iz oktobra 2021** poudaril, da je treba posebno pozornost nameniti digitalnim kompetencam in digitalnemu izobraževanju. V nedavno sprejetem **programu politike Pot v digitalno desetletje** so določeni ambiciozni cilji, med drugim, da bi imelo **do leta 2030 osnovne digitalne spretnosti**² vsaj 80 % vseh odraslih in da bi bilo v EU zaposlenih 20 milijonov strokovnjakov za IKT, in sicer s **trendom k uravnoveženi zastopanosti spolov**. Namen **strukturiranega dialoga** o digitalnem izobraževanju in spretnostih z državami članicami, ki se je prav tako začel leta 2022, je evidentirati trenutna prizadevanja v državah članicah, opredeliti morebitne vrzeli in združiti moči na ravni EU. To bo vključeno v predloga **priporočil Sveta** (o dejavnikih, ki omogočajo uspešno digitalno izobraževanje, oziroma o zagotavljanju digitalnih spretnosti v izobraževanju in usposabljanju) ter strateške **časovne načrte za digitalno desetletje**, ki so jih pripravile države članice, da bi prispevale k digitalnim ciljem za leto 2030, vključno s tistimi na področju digitalnih spretnosti. Predsednica Ursula von der Leyen je 14. septembra 2022 v svojem **govoru o stanju v Uniji** predlagala, naj se leto 2023 razglasi za **evropsko leto spretnosti**. Komisija v okviru svojega delovnega programa za leto 2023 pripravlja tudi akademijo spretnosti na področju kibernetike varnosti ter krepi spretnosti, potrebne za polprevodniški ekosistem.

Vključujoče digitalne preobrazbe ni moč doseči brez ustrezne podpore mladim in izpolnjevanja potrebe po podpori razvoju digitalnih spretnosti od **zgodnjega otroštva**. Dejansko je raven digitalnih spretnosti mladih višja kot pri celotnem prebivalstvu. Vendar po neposrednem preverjanju več kot tretjina učencev ne dosega najosnovnejše ravni digitalnih spretnosti. Poleg tega na dosežke učencev na področju digitalnih spretnosti znatno vplivajo njihovo socialno-ekonomsko ozadje, migrantski status in jezik, ki se govori doma³. Iz vseh teh razlogov je v Resoluciji Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju določen **cilj glede ravni digitalnih spretnosti mladih** ter poziv k ukrepom, s katerimi bi do leta 2030 v EU zmanjšali delež osmošolcev z nizkimi dosežki na področju računalniške in informacijske pismenosti, na manj kot 15 %.

² Ta cilj je vključen tudi v akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic.

³ <https://www.iea.nl/news-events/news/icils-2018-results> in <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2021/sl/chapters/leaflet.html>

Da bi dosegli cilje digitalnega desetletja v zvezi s **strokovnjaki za IKT**⁴ in izpolnili potrebe industrijskih ekosistemov, ki so močno odvisni od najsodobnejših tehnologij, kot so avtomobilska, letalska in vesoljska industrija ter elektronika, in v kritičnih tehnologijah za vse sektorje, kot so podatki, kibernetična varnost in polprevodniki, bodo potrebne hitre spremembe. V Evropi trenutno primanjkuje približno 200 000 strokovnjakov za kibernetično varnost, EU pa potrebuje večji nabor takih strokovnjakov za zaščito podjetij in javnih storitev v Evropi ter oblikovanje rešitev na področju kibernetične varnosti za prihodnost⁵. Poleg strukturnega pomanjkanja usposobljenega osebja, še vedno obstaja tudi vrzel med spoloma: **samo petina strokovnjakov za IKT in diplomantov na področju IKT je žensk**, kar lahko vpliva na način zasnove in uporabe digitalnih rešitev. Zato je nujno **spodbuditi več deklet in žensk, da se odločijo za poklicno pot v tehnologiji**, zagotoviti priložnosti za **izpopolnjevanje in preusposabljanje** delovno sposobnega prebivalstva ter doseči **zmanjšanje vrzeli med spoloma** v populaciji IKT. V državah članicah in med njimi so razlike glede kakovosti in vsebine usposabljanja ali **priznavanja** obstoječih spretnosti predvsem pri **naprednih strokovnjakih za IT**, kar vpliva na **potrjevanje in vzajemno priznavanje** teh spretnosti v državah članicah in med njimi.

Nujno je tudi **strokovnjake v različnih sektorjih** opremiti z **naprednimi digitalnimi spretnostmi**, na primer *zdravnike*, ki vse bolj uporabljajo napredne digitalne tehnologije (npr. umetno inteligenco) za zagotavljanje natančnejših diagnoz ali obdelavo podatkov svojih pacientov v elektronskih zdravstvenih zapisih, ali *kmete*, ki uporabljajo napredno analizo podatkov za optimizacijo svojih proizvodnih procesov. Dejansko so nedavne raziskave pokazale vse večje povpraševanje po **digitalnih spretnostih v netehnoloških sektorjih**⁶ ter dejstvo, da povpraševanje po strokovnjakih z naprednimi digitalnimi spretnostmi (t. i. digitalnih integratorjih) v različnih sektorjih presega povpraševanje po digitalnih strokovnjakih na področjih, kjer je digitalna tehnologija v središču poklica⁷.

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=ICT_specialists_-_statistics_on_hard-to-fill_vacancies_in_enterprises

⁵ A Resilient Cybersecurity Profession Charts the Path Forward: (ISC)² CYBERSECURITY WORKFORCE STUDY, 2021 (Odporen poklic na področju kibernetične varnosti kaže pot naprej: študija (ISC)² o delovni sili na področju kibernetične varnosti; <https://www.isc2.org/-/media/ISC2/Research/2021/ISC2-Cybersecurity-Workforce-Study-2021.ashx>, stran 25).

⁶ https://www.burning-glass.com/wp-content/uploads/2021/02/after_the_storm_recovery_jobs_executive_summary.pdf; https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/user_upload/STUDIE_Burning_Glass_EN_FINAL.pdf;

⁷ <https://download.digitaldogme.dk/hubfs/Det%20digitale%20Kompetencebarometer%202020.pdf>

Poleg tega imajo nove **nastajajoče digitalne tehnologije** (npr. virtualna/nadgrajena/razširjena resničnost ali umetna inteligenca in podatki) ključno vlogo pri omogočanju razvoja spretnosti in usposabljanju strokovnjakov. Glede na to je raven digitalnih spretnosti učiteljev in vodij usposabljanja za ustrezno uporabo teh tehnologij v okviru učenja in usposabljanja eden od ključnih dejavnikov uspeha, ki pozitivno vpliva na izide učenja in usposabljanja.

Za napredek pri doseganju ciljev digitalnega desetletja se lahko združijo številni instrumenti. Države članice so na primer v okviru **mehanizma za okrevanje in odpornost** več kot 28 milijard EUR naložb namenile za digitalno izobraževanje in spretnosti ter s tem med drugim zagotovile reforme učnih načrtov ter priložnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje učiteljev in vodij usposabljanja, izobraževalcev in delovne sile. Poleg tega je več instrumentov financiranja EU, vključno z **Evropskim socialnim skladom plus, programom Digitalna Evropa, programom Obzorje Evropa in programom Erasmus+**, namenjenih krepitevi digitalnih zmogljivosti in spretnosti, potrebnih za njihovo izvajanje, in sicer z eksperimentiranjem, ocenjevanjem in razširjanjem inovativnih programov izobraževanja in usposabljanja ter specializiranih programov usposabljanja in izobraževanja na področju digitalne tehnologije.

Več ključnih pobud, ki jih podpira Komisija, prispeva k evropskim prizadevanjem, kot je partnerstvo **Pakta za nova znanja in spretnosti** v digitalnem ekosistemu, katerega cilj je omogočiti izpopolnjevanje in preusposabljanje delavcev ter privabiti več ljudi v digitalno industrijo. **Platforma za digitalne spretnosti in delovna mesta** deluje kot osrednje vozlišče informacij o digitalnih spretnostih v Evropi. Na njej so združene tudi **nacionalne koalicije za digitalna znanja in spretnosti ter delovna mesta**, ki so večdeležniška partnerstva, ki delujejo v nacionalnem okviru. **Teden programiranja EU in hekaton za digitalno izobraževanje** sta lokalni pobudi za vključevanje deležnikov in razširjanje, med drugim, spretnosti računalniškega razmišljanja, programiranja in s tem povezanih digitalnih spretnosti.

Komisija je začela tudi vrsto pobud za podporo Ukrajini v času vojne, kot je vozlišče Nove ukrajinske šole (NUS)⁸, ki podpira skupnost EU4Tech4Ukraine na platformi Futurium⁹, septembra 2022 pa je podpisala sporazum o pridružitvi Ukrajine programu Digitalna Evropa¹⁰. Te pobude dopolnjujejo druga trenutna pomembna prizadevanja na področju digitalnih spretnosti, kot je nedavno začel nacionalni pilotni projekt Generacija IT s ciljem, da se 60 000 Ukrajincem in Ukrajinkam zagotovi visokokakovostno in brezplačno informacijsko izobraževanje¹¹.

Države članice same izvajajo uspešne pobude in politike za razvoj digitalnih spretnosti ter izobraževanje državljanov za uspeh v digitalni dobi. Izmenjava izkušenj, najboljših praks in sodelovanja med državami članicami je zelo cenjena in spodbujana. Pomembno vlogo pri izpopolnjevanju in preusposabljanju posameznikov in podjetij imajo tudi zasebni sektor in nevladne organizacije. Nadaljnje izvajanje njihovih projektov, skupaj z javno-zasebnim sodelovanjem, je bistveno za uporabo digitalnih spretnosti ter doseganje ciljev digitalnega desetletja.

Glede na to, da je treba okrepiti naša prizadevanja za zagotovitev potrebnih spretnosti za nemoteno digitalno preobrazbo, naj ministri in ministrice razpravljajo o naslednjih vprašanjih:

1. Ker so osnovne spretnosti delovno aktivnega prebivalstva ključno pomembne, katere dodatne ukrepe izpopolnjevanja bi bilo mogoče predvideti? Kateri ukrepi za izpopolnjevanje so lahko še posebej koristni za mala in srednja podjetja?
2. Kako lahko združimo moči, da bi nadgradili najboljše prakse/dobre izkušnje, ugotovljene v državah članicah, ter povečali število **strokovnjakov za IKT** in število **strokovnjakov v različnih sektorjih** z naprednimi digitalnimi spretnostmi? Katere ukrepe bi lahko predvideli, da bi ključnim industrijskim ekosistemom in zlasti malim in srednjim podjetjem pomagali pritegniti digitalne talente?

⁸ <https://nushub.org/en/>; vozlišče NUS je pobuda, ki jo sofinancirata finsko ministrstvo za zunanje zadeve in Evropska komisija, njegov cilj pa je olajšati dostop do izobraževalnih virov (med drugim na področju digitalnih spretnosti) za podporo ukrajinskim beguncem in razseljenim učencem, ki so še vedno v Ukrajini.

⁹ <https://futurium.ec.europa.eu/en/digital-compass/eutech4ukraine>; namen te skupnosti, ki je bila ustanovljena na Digitalni skupščini 2022, je povezati deležnike, spodbuditi razprave in izmenjati informacije o novih ukrepih za podporo ukrajinskim beguncem, podjetjem in vladi na digitalnem področju.

¹⁰ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/solidarity-ukraine-digital-europe-programme-open-ukraine-access-calls-funding>

¹¹ <https://www.undp.org/ukraine/press-releases/ministry-digital-transformation-launches-large-scale-project-teach-it-specialities>; projekt se izvaja s podporo programa ameriške agencije USAID za konkurenčno gospodarstvo ter projekta Digitalno, vključujoče, dostopno: podpora digitalizaciji javnih storitev v Ukrajini, ki ga s finančno podporo Švedske v Ukrajini izvaja Program ZN za razvoj (UNDP).